

Sygn. akt I USK 12/21

POSTANOWIENIE

Dnia 13 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania Miejskiego Szpitala Zespołonego w C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
z udziałem zainteresowanych: M. G., R. G., B. R. i W. R.
o ustalenie podstawy wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 13 stycznia 2021 r.,
skargi kasacyjnej Miejskiego Szpitala Zespołonego w C.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 3 października 2019 r.,
sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów
procesu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 3 października 2019 r., oddalił apelację Miejskiego Szpitala Zespołonego w C. od wyroku Sądu Okręgowego w C. z dnia 13 czerwca 2018 r., mocą którego oddalono odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z dnia 18 października 2016 r., ustalających dla M. G., R. G., B. R., W. R. podstawę wymiaru składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne z tytułu zawartych z płatnikiem składek,

będącym pracodawcą - Miejskim Szpitalem Zespolonym w C., umów o wykonywanie świadczeń zdrowotnych za okres od stycznia do grudnia 2015 r., a w przypadku M. G. od stycznia do października 2015 r.

W sprawie ustalono, że w dniu 26 marca 2014 r. wydane zostało zarządzenie nr (...)/14 Dyrektora Miejskiego Szpitala Zespolonego w C. w sprawie udzielenia zamówienia na wykonanie świadczeń zdrowotnych z zakresu anestezjologii i intensywnej terapii dla potrzeb Miejskiego Szpitala Zespolonego. Kolejne, analogiczne zarządzenie na okres od 4 maja 2015 r. do 3 maja 2016 r., wydane zostało w dniu 27 marca 2015 r.

Na powyższe oferty odpowiedzieli pracownicy Miejskiego Szpitala Zespolonego w C., w tym W. R., B. R. oraz R. G., z którymi w dniu 25 kwietnia 2014 r. (w przypadku B. R.) i w dniu 28 kwietnia 2014 r. (w przypadku W. R. i R. G.), na okres od 4 maja 2014 r. do 3 maja 2015 r., a następnie w dniu 30 kwietnia 2015 r. na okres od 4 maja 2015 r. do 3 maja 2016 r. zawarte zostały umowy o wykonywanie świadczeń zdrowotnych z zakresu anestezjologii i intensywnej terapii. R. G., R. R. oraz B. R. w okresie wykonywania umów o świadczenie zdrowotne byli pracownikami Miejskiego Szpitala Zespolonego w C.

W dniu 2 stycznia 2014 r. wydane zostało zarządzenia Dyrektora Miejskiego Szpitala Zespolonego w C. nr (...)/2014 w sprawie udzielenia zamówienia na wykonywanie świadczeń zdrowotnych z zakresu neurologii w Miejskim Szpitalu Zespolonym na okres od 1 marca 2014 r. do 28 lutego 2015 r., a w dniu 16 stycznia 2015 r. zarządzenie nr (...)/15 w sprawie udzielenia zamówienia na wykonywanie świadczeń zdrowotnych z zakresu neurologii w Miejskim Szpitalu Zespolonym na okres od 1 marca 2015 r. do 28 lutego 2016 r. Na powyższe oferty odpowiedzieli pracownicy Miejskiego Szpitala Zespolonego w C., w tym M. G., z którą w dniu 30 stycznia 2014 r. na okres od 1 marca 2014 r. do 28 lutego 2015 r. oraz w dniu 26 lutego 2015 r. na okres od 1 marca 2015 r. do 28 lutego 2016 r. zawarto umowy o wykonywanie świadczeń zdrowotnych. M. G. w okresie wykonywania umów o świadczenia zdrowotne była pracownikiem Miejskiego Szpitala Zespolonego w C.

Mając powyższe na uwadze, Sądy rozpatrujące sprawę ustaliły, że zainteresowani lekarze, w okresach przebywania na urloпах bezpłatnych udzielonych przez pracodawcę Miejski Szpital Zespolony w C., jako osoby

prowadzące działalność gospodarczą, wykonywali umowy o świadczenie usług, które odwołujący Szpital realizował w związku z umową o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartą z NFZ.

Sąd Apelacyjny przyjął za Sądem Najwyższym (zob. wyrok z dnia 23 maja 2014 r., II UK 445/13, LEX nr 1475168), że umowy cywilnoprawne wymienione w art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 266 – dalej jako ustawa systemowa) (także w jej art. 9 ust. 1) nie stanowią samodzielnych tytułów obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym pracownika. W takiej sytuacji nie dochodzi również do zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego w rozumieniu art. 9 tej ustawy. Norma art. 8 ust. 2a - poprzez wykreowanie szerokiego pojęcia "pracownika" - stworzyła szeroką definicję pracowniczego tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych. Tytułem tym jest łączący pracodawcę z pracownikiem stosunek pracy oraz dodatkowo umowa cywilnoprawna zawarta przez pracownika z pracodawcą lub zawarta z osobą trzecią, ale wykonywana na rzecz pracodawcy. Konsekwencje prawne na gruncie ustawy systemowej, wynikające z realizacji takich umów, muszą być takie same, co oznacza, że dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą.

Skargę kasacyjną wniósł pełnomocnik Miejskiego Szpitala Zespołowego w C., zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej powołał się na konieczność rozstrzygnięcia: (-) czy art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wyłącza stosowanie art. 26 i 27 ustawy o działalności leczniczej, w sytuacji gdy stosunek pracy łączący przyjmującego zamówienie o udzielanie świadczeń zdrowotnych z udzielającym zamówienia jest zawieszony przez przebywanie przyjmującego zamówienie na urlopie bezpłatnym, a umowa o udzielanie świadczeń zdrowotnych zawarta między przyjmującym zamówienie a udzielającym zamówienia nie jest żadnym dodatkowym do stosunku pracy zajęciem, lecz wykonywaniem pozarolniczej działalności gospodarczej w

formie specjalistycznej praktyki lekarskiej; oraz (-) jaki jest zakres podmiotowy art. 132 ust. 3 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, to znaczy, czy przepis ten swoim zakresem podmiotowym obejmuje również osoby, których stosunek pracy jest zawieszony, np. wskutek przebywania na urloпах bezpłatnych, wychowawczych, rodzicielskich, a więc osoby, które nie udzielają czynnie i faktycznie świadczeń zdrowotnych w ramach umowy o pracę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozpatrzenie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko do oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, lecz także przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Skarżący powinien dostrzec zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził już swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (tak m.in. w postanowieniach Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522; z 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, LEX nr 1802572; z 30 marca 2016 r., I UK 21/16, LEX nr 2320363).

Należy mieć na uwadze, że analogiczny do rozpoznawanej sprawy spór między Miejskim Szpitalem Zespolonym w C. a organem rentowym o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne był już przedmiotem oceny Sądu Najwyższego. W wyroku z 18 grudnia 2019 r., I UK 323/18 (niepublikowany), Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną płatnika składek, aprobuując

dotychczasową utrwaloną linię orzecniczą dotyczącą możliwości zawierania z pracownikami szpitala (w tym lekarzami) dodatkowych umów na podstawie art. 133 w związku z art. 132 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Przedstawione przez skarżącego zagadnienia prawne zostały już rozstrzygnięte w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. postanowienie Sądu najwyższego z dnia 30 stycznia 2020 r., I UK 115/19, niepublikowane).

Odnosząc się do specyfiki stanu faktycznego, wynikającej z przebywania pracowników na urloпах bezpłatnych, Sąd Najwyższy podkreślił, że w okresie przebywania przez pracownika szpitala na urlopie bezpłatnym stosunek pracy trwa nadal, choć zawieszeniu ulegają wzajemne prawa i obowiązki stron tego stosunku. Pozostawanie w mocy stosunku pracy (mimo zawieszenia praw i obowiązków stron tego stosunku ze względu na korzystanie przez pracownika z urlopu bezpłatnego) powoduje, że w okresie tym nie dochodzi do wyłączenia zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej do umów zawieranych z pracodawcą przez pracownika przebywającego na urlopie bezpłatnym. Z punktu widzenia zakresu zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej nie ma również znaczenia, w jakim charakterze pracownik szpitala występuje jako strona umowy zawieranej z pracodawcą-szpitałem. Decydujące znaczenie ma posiadanie statusu pracownika przez daną osobę oraz wykonywanie przez tę osobę usług na rzecz pracodawcy na podstawie umowy łączącej tę osobę z pracodawcą. Status podmiotu leczniczego, wynikający z kolei z posiadania przez osobę fizyczną statusu przedsiębiorcy prowadzącego indywidualną działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług medycznych, nie niweczy statusu tej osoby fizycznej jako pracownika oraz osoby objętej zakresem zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego rozstrzygnięto przy tym, że prowadzenie działalności gospodarczej przez osobę fizyczną nie wyklucza uznania, że czynności przedsiębiorcy wykonywane rzekomo na podstawie umowy o współpracy były jednak faktycznie wykonywane na podstawie stosunku pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 listopada 2018 r., III PK 110/17, OSNP 2019 nr 4, poz. 47).

W sytuacji, gdy Sąd Najwyższy udzielił już odpowiedzi co do danej kwestii prawnej, a nie ujawniły się nowe nieznane wcześniej okoliczności mające wpływ na

wynik wykładni, nie ma potrzeby przyjmowania kolejnych skarg kasacyjnych pochodzących od tego samego podmiotu, opartych na tych samych podstawach i formułujących te same wątpliwości interpretacyjne. Przyjęcie kolejnych podobnych skarg kasacyjnych do rozpoznania nie będzie bowiem służyć dalszemu rozwojowi orzecznictwa.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania.